

הלינקה, אנדרי (1864-1938)

(Andrej Hlinka). איש כנסייה ומנהיג סלובקי. נולד בכפר בצפון סלובקיה, היה לכומר קתולי, נתגלה כלאומני נלהב, ועורר את זעמם של השלטונות ההונגריים, החילוניים והכנסייתיים, והם האשימוהו בעבירות בתחום החילוני והכנסייתי כאחת. הוא נעצר וההגמון שלו שלל ממנו את סמכויות הכמורה. בעת היעדרו ממולדתו נסתיימה בניית כנסייה חדשה בכפר מולדתו, והתושבים ביקשו שהל', כיליד המקום, יקדשה. בהתנגשות עם הז'נדרמריה נהרגו ונפצעו עשרות. הטבח פירסם את שמו של הל' באירופה, והסב את שימת הלב לסבלם של המיעוטים בממלכת הונגריה.

ב-1918 קידם הל' בברכה את הקמת צ'כוסלובקיה ותמך בהצטרפותה של סלובקיה למדינה החדשה. אכזבות בתחומי הדת והמדינה גרמו לו לשקם את 'מפלגת העם הסלובקית' (Hlinková Slovenská L'Udová Strana) והוא הובילה למאבקים למען אוטונומיה לסלובקיה במסגרת הרפובליקה הצ'כוסלובקית. במהרה התנגשו הוא ומפלגתו עם השלטונות, שדגלו במדינה ריכוזית והאמינו בדוקטרינה של עם צ'כוסלובקי אחיד. הדוקטרינה ההיא, וכן הקיפוח בתחומי הכלכלה, התרבות, והמינהל קוממו סלובקים רבים, והם תמכו במפלגת הל' שלימים נקראה על שמו. מצע המפלגה היה לאומני ובעל צביון קתולי, והיא היתה לנציגה הראשית של הלאומיות הסלובקית. לא תמיד ידע הל' לכפות את דעתו על עוזריו ויועציו. בהדרגה הקצינה המפלגה, ואחרי 1935 נטו חלקים ממנה לשתף פעולה עם תנועות ימין קיצוניות. הרדיקלים, ובמיוחד השכבה הצעירה, חתרו לפירוקה של צ'כוסלובקיה, אף שהל' המשיך לדבוק באוטונומיה. לאחר הקמת המדינה הסלובקית בחסותם של הנאצים ב-1939 היתה מפלגת הל' לגורם השליט וזכרו של הל' היה מופת להתחדשות לאומית של הסלובקים.

בצעירותו הפיץ הל' תעמולה אנטי-יהודית, וגם מפלגתו השתמשה באנטישמיות למען עשיית נפשות, דבר שקיבל אופי של הסתה פרועה אצל בני הדור הצעיר. הל' עצמו חזר והכריז באוזני היהודים על התנגדותו לאנטישמיות ולהפליית היהודים, אך דרש מיהודי סלובקיה לתמוך במאבק הלאומי של הסלובקים.

הל' בלט בלאומיותו הקנאית ובאהבתו לעמו, ונחשב לאישיות הסלובקית הבולטת במאה ה-20.